

Monumentnummer*: 521030

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 10 mei 2002
Kadaster deel/nr 82724/176

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Tilburg Tilburg Noord-Brabant

Locatiennaam Locatieomschrijving
Tilburg

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Tilburg AG 7896

Omschrijving**

Inleiding.

Het JACHTHUIS 'De Dongestroom', gelegen op een buiten dat oorspronkelijk bezit was van koning Willem II, toont Eclectische elementen. Het kent twee belangrijke bouwfases: de bouw van het oorspronkelijke, grotendeels ronde buitenverblijf in 1880 en de verbouwing uit 1913. In dat jaar werd het bestaande ronde jachthuis in opdracht van de toenmalige eigenaar, A.J.C. van Spaendonck, verbouwd naar een ontwerp van architect Manders uit Oosterhout. Het betrof onder andere het beglazen van de veranda aan de westzijde en het optrekken van een uitbouw aan de zuidzijde. Tegelijkertijd werd de voormalige paardenstal uitgebreid met een remise. In 1975 werd het buitenverblijf definitief verbouwd tot permanente woning waarbij in de hiervoor dichtgemetselde onderzijde van de veranda een slaapkamer en badkamer werden ingericht. Ook werd de bestaande keuken gerenoveerd. Een deur in de zuidgevel werd gewijzigd in een rechthoekig vierruits, later twaalfruits venster.

Omschrijving.

Geheel wit gepleisterd één- en deels tweelaags pand op samengestelde plattegrond. Het oudste deel van het pand bestaat uit een deels in een kunstmatig opgeworpen verhoging gelegen rond gebouw onder flauw hellend kegelvormig dak gedekt met leien met op de verhoging aan de oostzijde een (later gedicht) portaal onder schilddak en aan de westzijde een later (1913) gedichte veranda onder

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

plat dak. Aan de zuidzijde een tweelaags trappenhuis onder plat dak, in 1913 uitgebreid met een tweelaagse aanbouw onder plat dak. In het ronde deel van het gebouw aan de zuidzijde één, aan de noordzijde twee vensterassen waarin een schuifvenster met bovenlicht, beide met een kleine roedenverdeling en voorzien van een hardstenen dorpel. In dezelfde as een groot getoogd keldervenster met dezelfde roedenverdeling en hardstenen dorpel. De ronde bouw heeft aan de onderzijde een plint en wordt aan de bovenzijde begrensd door een omlopende uitkragende bakstenen sierlijst met onder andere rollagen en een dubbele zaagtandlijst. Het dak, gedekt met tweekleurige afgeschuinde leien in Maasdekking en bekroond door een zinken piron, heeft een forse overstek dat aan de onderzijde is beschoten. Onder de dakrand een gietijzeren sierlijst met aan acroteria herinnerende motieven. Op de zuidwestzijde van het dak een aan de bovenzijde rondboogvormige schoorsteen. Het portaal aan de oostzijde heeft aan beide zijden een tweeruits venster met kleine roedenverdeling en hardstenen dorpel. Aan de oostzijde een openslaande beglaasde paneeldeur met aan weerszijden gekoppelde tweeruits vensters, het geheel omgeven door een breed geprofileerd kozijn en voorzien van (later aangebracht) smeedijzeren traliewerk. Het schilddak, met lichte overstek, is gedekt met zink en voorzien van een platte zinken bakgoot. Het portaal is toegankelijk via enkele lage treden met opengewerkte bakstenen balustrades.

Aan de zuidzijde een trappenhuis op rechthoekige plattegrond onder plat dak. In de zuidgevel van het trappenhuis een opgeklampte getoogde deur met geheng, geheel omgeven door een breed, geprofileerd kozijn met aan de bovenzijde een geprofileerde architraaf op consoles. Links van de deur een getoogd smal venster, evenals de deur voorzien van een hardstenen dorpel. Boven de deur een schuifvenster als in de ronde bouw. De sierlijst aan de bovenzijde, bestaande uit een getrapd fries, is ter hoogte van de strek boven het venster opgewipt. Bovenlangs het fries een houten geprofileerde lijst. In de zijgevel twee vensters.

De in 1913 uitgevoerde verbouwingen hebben onder andere betrekking op de voormalige veranda aan de westzijde. Deze op gemetselde kolommen gebouwde veranda werd gedicht met in de noord- en westgevel elk twee, in de zuidgevel één schuifvenster als in de ronde bouw. Centraal in de westgevel een deels beglaasde paneeldeur met decoratieve geometrische roedenverdeling onder rondboogvormig bovenlicht, het geheel in een aan de bovenzijde rondboogvormig afgesloten spaarveld. De veranda heeft een plat dak gedekt met zink en voorzien van een forse overstek op geprofileerde klossen. Bij de verbouwing in 1975 werd de veranda aan de onderzijde geheel gedicht door het opmetselen van muurwerk tussen de kolommen. Aan de noordzijde werd deze voorzien van samengestelde vensters met hardstenen dorpel, aan de zuidzijde van een liggend tweeruits venster. Onder- en bovenbouw zijn gescheiden door een brede, uitgemetselde cordonlijst.

De in 1913 gedichte veranda is bereikbaar via een gecementeerde en gewitte trap met uitgebogen trapwangen welke eindigen in geprofileerde kolommen met cassetten, allen voorzien van deklijsten. In de zuidzijde van de gedichte trap een rondboogvenster, aan de noordzijde een getoogde opgeklampte deur. Aan de zuidzijde van de veranda en grenzend aan het oorspronkelijke trappenhuis werd in 1913 een uitbouw onder plat dak met overstek op klossen toegevoegd. In de gevel zijn rollagen gemetseld. In deze uitbouw smalle getoogde vensters met een bakstenen dorpel en segmentboog aansluitend op de rollagen. In de gevel aan de zuidzijde op de begane grond twee tienruits vensters, het linker (rechthoekig, onder segmentboog) in 1975 aangebracht ter vervanging van een deur. In de westgevel een twaalfruits venster. Op de verdieping in zuid- en westgevel twee twaalfruits vensters, in de westgevel ten opzichte van elkaar in hoogte verspringend. Tegen de zuidgevel een uitgemetselde schoorsteen, bekroond door gemetselde frontons. In de gevels enkele steekankers.

Het interieur is nog grotendeels oorspronkelijk. Aanwezig zijn nog de paneeldeuren, op de verdieping deels beglaasd en op de begane grond eenvoudiger van uitvoering. Aanwezig is ook nog een deel van de terrazzvloeren (hal, keuken) en de lambrizing bestaande uit keramische tegels (hal). Ook in de keuken zijn de oorspronkelijke tegels op de muren nog aanwezig. In de hal op de begane grond

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

troggewelven. In de ronde kamer, toegankelijk via een gedeelde, deels beglaasde deur met gedeeld bovenlicht, een stucplafond met centraal onder andere medaillons waarop afgebeeld jachtbuit (gevogelte) en voorstellingen van de hoorn des overvloeds. Naar het portaal aan de oostzijde een geheel beglaasd houten kozijn met gedeelde openslaande deur en gekoppelde vensters. Aanwezig is ook een eenvoudige natuurstenen schouw (ca. 1930) met eikenhouten ombouw. In de kelders, toegankelijk via een bakstenen trap met de herplaatste oorspronkelijke smeedijzeren balustrade, een schouw met houten ombouw. Via paneeldeuren zijn de nevenruimten bereikbaar met daarin nog de oorspronkelijke rode plavuizen op de vloeren en de gemetselde getoogde wijnrekken. In de kelder een plafond uit moer- en kinderbalken.

Waardering.

Het object is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling namelijk de stichting van buitenhuizen op de bosrijke gronden aan de uitvalswegen rond Tilburg. Het object is tevens van belang vanwege de typologie, met name tot uitdrukking komend in de ronde plattegrond. Het object is van belang vanwege de architectuurhistorische waarden welke zijn gelegen in de ronde vorm en de esthetische kwaliteiten van het ontwerp en de toegepaste detaillering, waarbij de jachtattributen verwijzen naar de oorspronkelijke functie. Het object is ook van belang vanwege samenhang tussen in- en exterieur. Het object is van belang vanwege de ensemblewaarde wegens de situering, gelegen op een voormalig in aanleg nog gaaf landgoed en door de aanwezigheid van enkele bijgebouwen waaronder een stal met remise. Het object ontleent zijn waarde aan de gaafheid van het geheel en een aantal onderdelen van het exterieur en het interieur. Het object is van belang vanwege de typologische en architectuur-historische zeldzaamheid als een jachthuis in ronde vorm.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Jachthuis